

AARON NOMMAZ

STRUMA

Vicdanları sorgulatan hikâye

DESTEK YAYINLARI: 1075
EDEBİYAT: 331

AARON NOMMAZ / STRUMA

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumaloğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Işıl Ilgıt Şimşek
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Şubat 2019
4. Baskı Nisan 2019
6. Baskı Mayıs 2019
7. Baskı: Aralık 2019
8. Baskı Nisan 2020
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-559-5

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari
www.destekmedyagrubu.com

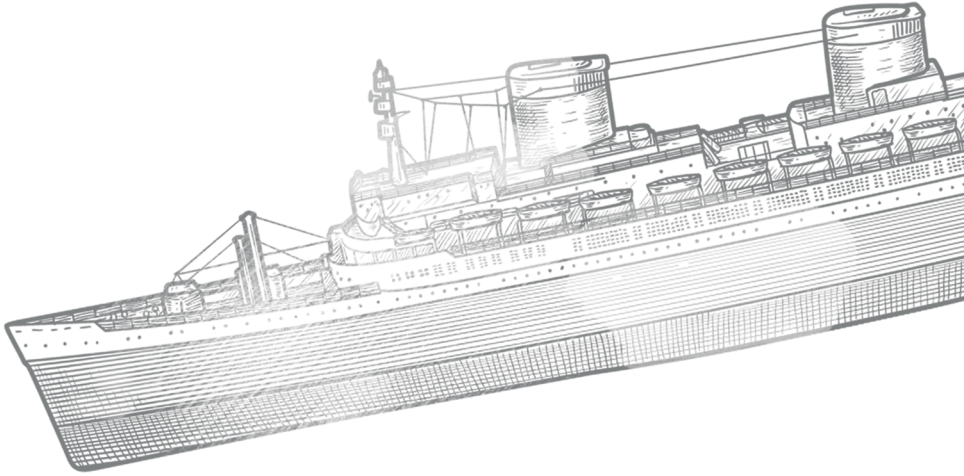
Deniz Ofset – Nazlı Koçak
Sertifika No. 40200
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

AARON NOMMAZ

Vicdanları sorgulatan hikâye

STRUMA

*İshak Alaton gibi
tekrarlanmaması için
unutturmayanlara...*

GERÇEK

Struma gemisi 12 Aralık 1941'de Köstence Limanı'ndan hareket etti.

Gemide, Balkanlardaki Nazizm'den kaçarak Filistin'e gitmeye çalışan 769 yolcu ve 10 mürettebat vardı.

Aralarında Romanya'nın da olduğu Balkan  lkeleri, Nazi yönetimindeki Almanya'yı bile aratan uygulamalar nedeniyle, henüz "resmi özür" dilemedi.

1.

Komutan olduğu anlaşılan adamın sesi, epeyce tütün ve votka içmiş gibi pürüzlüydü. Konuşurken fısıltıyla horlama arası bir ses çıkıyor, bu, ona daha da korkutucu bir hava veriyordu.

Ateşin üstündeki damgaya baktı. Uzun süredir ısınan demir kızıla dönmüş, ucundaki yazı ortaya çıkmıştı. “Koşer” yazısını okudu.

“Hazır...”

Damganın uzun sapından tutup aldı ve yüzüne yaklaştırdı. Uzamış sakalından bir kıl, korun sıcağıyla yandı. Ortalığa pis bir koku yayıldı.

“Kaldırın şunu!”

Yukarıyı işaret ediyordu.

Kendisi gibi üniforma giymiş iki adam, çırılçıplak soyulup elleri ve ayakları bağlanmış yaşlıca adamı, tepe aşağı yukarıdaki çengele astılar.

Baş aşağı kalan adam, son bir gayretle yalvardı:

“Ne olur yapmayın! Ne isterseniz veririm!”

Komutan, adama tiksindir gibi baktı. Ateşin kızıllığı, yüzündeki yara izlerini daha da korkunç gösteriyordu.

“Sünnetli domuz! Bizden aldıklarınla rüşvet mi vereceksin? Hepsi zaten bizim!”

Sakin hareketlerle damgayı adamın kaba yerine bastırđı.

Yanan etin cızırtısına, canhıraş feryatlar karışırken, o yine sakinlikte.

Adamlardan biri, midesinden yükselen bulantıyı zor durdurdu. Yanık insan eti kokusu genzini tikamış, nefes almakta zorlanıyor gibiydi.

Komutan, aynı sakinlikle söylendi:

“Hepinize göstereceğiz bunu: Romanya Romenlerindir!”

2.

Dünyanın en güzel şehirlerinden birinde doğdum. 1922 yılında, Bükreş'te... Adım David Stoliar.

Bu isim, atalarım tarafından binlerce yıldır kullanılıyor. Ben doğunca da aynı ismi vermekte sakınca görmemişler. Kim bilir, belki de ailemin yüzlerce yıldır Romanya'da yaşamasının gereği olarak, artık korku duymamalarından olabilir çünkü benim doğduğum yıllarda Musevi isimlerini kullanmakta bir sıkıntı yokmuş...

Yeşil parkları, güzel binaları olan bir şehirdi Bükreş. Kocaman heykeller, saraylar, güzel lokantalar, insanların spor yaptıkları yerler vardı. En çok, peş peşe sıralanan devasa sütunların büyüklüğü şaşırtırdı beni. Sanki gökyüzüne kadar uzanıyor gibi görünürler, en tepeye bakmak istediğimde boynumun ağrıdığını hissederdim. Anlamakta zorlanıyordum:

“İnsanlar buna nasıl tırmanır? Ağaç olsa tırmanmak kolay ama bu sütunlar kocaman ve yuvarlak! Basıp tırmanabileceğin dalları, budakları yok. Çıksan çıkılmaz, çıkabilsen inilmez!”

Bir gün büyüdüğümde, en yukarıya kadar tırmanıp tırmanamayacağımı düşünürdüm.

Bu şehri bu kadar güzel yapan şeylerden biri de Elena... Aynı apartmanda oturuyoruz. En çok onunla konuşuyor, en çok onunla vakit geçirip oynuyorum. Başka arkadaşlarım da var ama Elena gözdem.

Ben koşturduğumuz, tırmandığımız oyunları tercih ederim ama Elena gazetecilik oynamayı çok seviyor. Eline kâğıt ve kalemi alıyor.

“Hadi David, ben gazeteciyim, sen politikacı...”

“Neden hep ben politikacı oluyorum?”

“Çünkü ben gazeteciyim, mecburen sen de politikacı olacaksın! Gazeteci mi olmak isterdin?”

İstemediğimi belirtmek için başımı sallıyorum sağa sola.

“O zaman politikacısın. Burası Refahya: Herkesin eşit olduğu ülke.”

“Romanya değil mi?”

“Hayır David, Refahya!”

“Peki.”

“Biz Refahya’da mutluluk içindeyiz. Herkes mutlu. Kimse aç değil. Oysa dünyada fakir çok insan var. Şimdi söyleyin Sayın Bakan, dünyanın en zengin hazinesine sahipsiniz. Bu paranın yirmide birini fakir ülkelere dağıtmayı hiç düşündünüz mü?”

Ben daha Refahya ne, zenginlik-yoksulluk nedir, onları bile tam bildiğimden emin değilim...

Sorularını sıralıyor:

“Fakirya ülkesinde insanlar bir somun ekmek bulamayıp açlıktan ölüyor! Bu benim uykumu kaçırıyor! Peki, siz nasıl rahat uyuyorsunuz? Neden elinizdekilerden onlara da vermiyorsunuz? İsteseniz de her şeyi yiyemezsiniz ya... Bir günde kaç ekmek yiyorsunuz?”

Ağzımı açıp bir cevap veremiyorum ama o sanki konuşmuşum gibi elindeki kâğıda not alıyor. Arada sanki düşünür gibi yapıyor. Düşünürken, gözleri yukarıda bir yere bakıyor. Sanki ilham aldığı bir yer var!

“Ama cevap vermelisin David! Öyle boş boş bakma! Sen politikacısın. Politikacılar gibi konuş. Hadi!”

Ona uymazsam küsebilir.

“Benim işim Refahya’yı zenginleştirmek!” dedim sonunda daha fazla bekletmemek ve karşısında ezilmemek için. “Bana oy verenler bunun için veriyor. Fakirya’dan bana ne?”

“Hangi iş?”

“Dedin ya işte Refahya’nın bakanıyım. Fakirya’yı düşünürsem, beni bir daha seçmezler.”

“Seçmesinler! Çok mu önemli? Seçilmezseniz de seçilmezsiniz...”

“O zaman başkası seçilir. O da mecburen Refahya için çalışır. Hatta başarılı olursa beni de unuturlar. Arkamdan konuşup, ‘İyi ki onu seçmedik!’ derler.”

Benden böyle akıllıca bir cevap beklemiyor olmalı. Kısa bir an düşündü.

“Ama bu, sadece kendini düşünmek olmaz mı?”

“Ne yapabilirim sayın gazeteci? Herkes dünyaya bir rol oynamak için gelir. Benim hayattaki işim bu.”

“Bu çok bencilce!”

“Tabii, senin için konuşması kolay! Nasıl olsa, kim seçilirse seçilsin, röportajını yaparsın. Benim gibi kaybedecek şeylerin yok... Hem, artık Kral geri döndü. Bu sorularını ona sor.”

“Nereye gitmişti ki?”

Bu defa da benim onu ezme fırsatım oldu. Kaçırmadım:

“Bir de gazeteci olacaksın! Mihai artık kral değil, haberin yok mu? 2. Carol geri dönmüş. Babamdan duydum. Artık oğlu değil, yine kendisi kralmış.”

Önce şaşırды, sonra gülümsedi.

Nihayet ona üstün gelir gibi olmuşum. Bastırdım:

“Ben istemiyorum bakan filan olmak! Çok sıkıcı politikacı olmak... Doktor olmak istiyorum. Hadi şimdi de benim istediğim oyunu oynayalım.”

Elma gibi kızarık, şişkince yanakları, pembe dudakları vardı. Kısa kâkülünü salladı.

“Ne istiyorsun?”

“Doktorculuk oynayalım. Ben doktorum, sen hasta.”

Aslında benim kadar sevmiyordu doktorculuk oynamayı ama onun da en yakın arkadaşı benim. Kırmadı.

“Peki.”

Hemen kendime ciddi bir doktor süsü verdim. İple bağladığım bir tarafı kırık fincanı alıp boynuma astım.

“Neyiniz var?”

Yalandan öksürdü.

“Soğuk aldım. Çok hastayım Doktor Bey. Üşüttüm galiba.”

“Arkanızı dönüp, sırtınızı açın. Dinleyeceğim.”

Bütün doktorlar böyle yapıyordu. İlla ki sırt açılıyor ve dinleniyor. Bunu Elena da biliyor. Babası eczacı olduğu için sağlık konularına yabancı değil. İsteksizce de olsa, dönüp, elbisesini yukarı sıyırdı.

Küçük, kırık fincanı alıp, sırtına koydum. Dinliyor gibi yaptım. Sonra elimle yokladım.

“Burada ağrı var mı?”

“Biraz.”

“Ya burada...”

“Yok.”

“Peki burada...”

Hemen kızdı:

“Orası sırtım değil! Göğsüm! Çek elini!”

Elimi itti.

“Olsun. Doktordan utanılmaz!”

Elbisesini düzeltti.

“Hadi biraz da bahçede oynayalım!”

İtiraz etmeme fırsat vermeden çıktı çamaşırlıktan.

***

Apartmanın en alt katında, bahçeye bakıyordu çamaşırlık. Bu bölüm haftada bir iki defa kullanılır; onun dışında bizim hayal dünyamıza göre her türlü oyun alanımız olurdu. Orada geçirdiğimiz zamanları hiç unutmadım.

Elena ile paylaşamayacağım bir şey yoktu. Benim koyu renk saçlarıma inat açık renk sarıya yakın kumral saçları, benim kısa sayılabilecek, çıkık göbekli vücuduma inat, incecik bir bedeni, sağlık fişkırان yanakları ve beyaz bir teni vardı. Ne zaman canım sikkın olsa, söylemeden anlar, ben çağırmadan gelip beni bulur ve rahatlamam için çabalar. Hiçbir şey yapamazsa elimden tutup, bahçede yürümemizi ister. Benim üzerimde sihirli bir etkisi vardı. Bu yüzden, o büyüünce gazeteci olmak istese de benim ona yakıştırdığım meslek sihirbazlıktı. Büyüyecek, sihirbaz olacak, benim gibi insanların aklından geçenleri anlayacak, onları bir dokunuşla iyileştirecek... Kimin yardıma ihtiyacı varsa, Elena orada olacak.

Bahçeden ayrılmadığımız sürece, uzun süreler oynamamıza izin veriliyordu. Bazen akşama kadar... Elena'nın babası Bay Abraham Wesserstein eczacıydı ve bütün gün, ilaçlar hazırladığı dükkânında vakit geçirirdi. Çoğunlukla ev işleriyle meşgul olan

annesi Adela ise arada bir pencereyi açıp, bahçede miyiz, ne yapıyoruz, kontrol edip çekilirdi. Bazen de kızının sesini duymak için seslenirdi:

“Elena! Ne yapıyorsunuz kızım?”

“Oynuyoruz anne.”

“Ne oynuyorsunuz?”

“Çamurdan kuş yapıyoruz.”

“Tamam. Bahçeden çıkmayın.”

“Peki anne...”

Daha uzun konuştuğunu pek hatırlamıyorum.

Babam çoğunlukla elbise ürettiği fabrikada olmasına rağmen, annemin de varlığı yokluğu belli değil gibiydi. Doğrusu, onun da benim nerede olduğuma çok dikkat ettiğinden şüpheliyim.

Bazen karnımızı doyurmak için ayrılırdık birbirimizden baze yiyecek bir şeyler getirirlerdi aşağı. Özellikle okulların kapalı olduğu dönemlerde, sabahtan akşama kadar Elena'nın yanından ayrılmazdım.

Onun gelecekte de benim en zor günlerimde sihirli etkisini göstereceğini, o zamanlar bilmiyordum. Kaderin bizi nerelere taşıyacağını da... Üstelik bunlar çok uzak olmayan bir gelecekte bizi bekliyordu.

İlk felaketi ailemde yaşadım.